Floravaktarna i Skåne Rapporterar

Skogskorn i Skåne

Charlotte Wigermo & KjellArne Olsson

Skogskorn *Hordelymus europaeus* är ett av våra ovanligaste lundgräs och ett av få gräs som anses hotad på den svenska rödlistan. Här är den klassad som Sårbar, VU. Under en femårsperiod från 2015 till 2020 inventerades alla kända lokaler i Skåne. Några få lokaler, med ovaliderade uppgifter, finns kvar att söka upp. Skogskorn växer endast i fyra av Skånes kommuner – Sjöbo, Simrishamn, Tomelilla och Ystad. Här är lokalerna framför allt koncentrerade till Fyledalen och Stenshuvuds nationalpark.

Skogskorn upptäcktes som en ny art för Sverige på Gotland av J.P Rosén 1816–1818. E.M. Fries fann den senare på Öland 1824 och det första fyndet i Skåne gjordes av J.Åkerman i Röddinge i Fyledalen (publ. av Fries 1828).

I Skåne växer skogskorn för det mesta i äldre bokskog. Lokalerna innehåller ofta även andra sällsynta lundväxter och är fina skogar att besöka. Andra rara arter man kan finna i dessa skogar är exempelvis skugglosta *Bromopsis ramosus*, kal knipprot *Epipactis phyllanthes*, vitskråp *Petasites albus* och buskvicker. *Vicia dumetorum*. Skogskorn hittar man framför allt i ädellövskog, men längre norrut i landet växer det även i örtrika barrskogar.

Skogskorn är ett flerårigt, löst tuvat och högvuxet gräs. Bladskivorna är ca 1 cm breda, gleshåriga på ovansidan, sträva både på ovan och undersidan. De nedre bladslidor är nedåtriktat håriga. Blommorna sitter i ett 4–8 cm långt, upprätt och tätblommigt grönt ax, som efter blomningen blir gulaktigt. Småaxen har

Fig. 1 & 2. Skogskorn *Hordelymus europaea*, Wikimedia commons. O Goczewo, NVPolen. 17 juli 2019. Foton: Krzysztof Ziarnek.

1,5–3 cm långa borst och kan spridas med hjälp av djur. Blommande skogskorn kan bli upp till 1,5 m högt. Den blommar i juni/juli med frömognad i juli/augusti. Arten bildar ibland korta utlöpare, men förökning med frön är en förutsättning för en effektiv spridning.

Förutom i Skåne växer skogskorn längs ostkusten i Småland (6 lokaler), Östergötland (1 lokal), Södermanland (16 lokaler), Uppland (runt 50 lokaler) och Gästrikland (3 lokaler). De flesta förekomsterna finns dock på Öland och på Gotland (med nu omkring 150 kända lokaler). Skogskorn saknas i Norge och Finland, men är vitt spridd i Danmark. Arten förekommer i Europa, Kaukasus och Nordafrika.

Status vid förra inventeringen av Skånes Flora 1989–2006

Skogskorn har alltid varit sällsynt och har aldrig haft fler lokaler än vid inventeringen av Skånes flora 1989–2006. Under denna period hittades arten på drygt 20 lokaler men endast i 9 rutor á 2,5 km × 2,5 km. Skogskorn förekom även då inom ett koncentrerat område.

Nuvarande status i Skåne

Vid nuvarande inventering återfann vi skogskorn på 19 lokaler och på endast tre lokaler kunde vi inte hitta arten. Dessutom blev det 10 nya lokaler men dessa låg också inom kärnområdet och nära de tidigare lokalerna. Resultatet framgår av tabell 1.

De absolut största bestånden återfinns i Fyledalen söder om Röddinge kyrka. I Stenshuvuds nationalpark och vid Kullahus i Vitaby socken hittade vi också rikliga bestånd.

Slutsats

Skogskorn är ett sällsynt skogsgräs vars utbrening i Skåne är inskränkt till den sydöstra delen av landskapet. Under den nu aktuella inventeringen har den blivit funnen på 29, oftast närliggande, lokaler. Det är därför glädjande att kunna konstatera att denna hotade art håller ställningarna väl i Skåne. Från så här många lokaler har den aldrig tidigare noterats i landskapet. Dock, om skogarna växer igen och inte gallras blir ljusinsläppet för dåligt och då kan inte fröna gro. Därför är det viktigt med långsiktiga skötselplaner i reservaten där de flesta av Skånes skogskorn växer.

Fig. 3. Skogskorn *Hordelymus europaea* ur Oeder, G C. 1819–1823, *Flora Danica*, vol. 10, p. 1631.

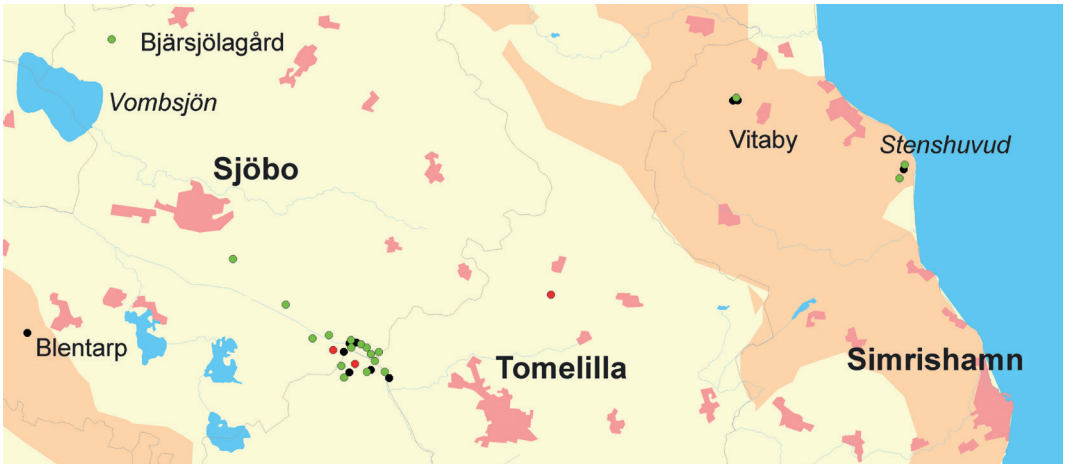
Referenser

Tyler, T. m.fl. (red.), 2007. *Floran i Skåne. Arterna och dess utbredning.* Lund.

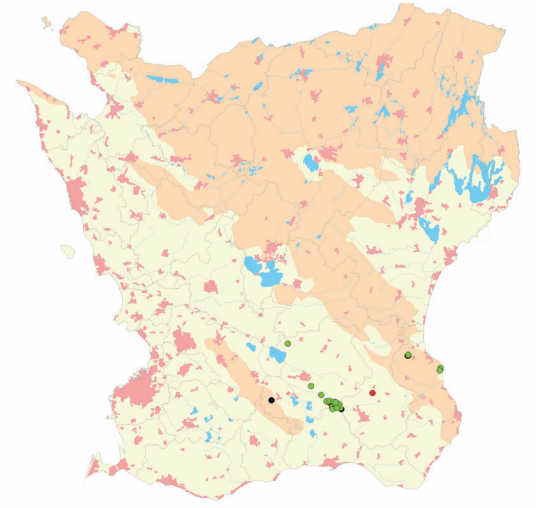
ArtDatabanken, 2019. Artfakta. SLU Artdatabanken.

Artportalen, SLU. >www.artportalen.se<.

SLU Artdatabanken, 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.

Karta1 och 2. Skogskorn i Skåne efter 1989.
● = återfunnen 2015–2020
● = inte återfunnen 2015–2020
● = nya lokaler 2015–2020

Tabell 1. Skogskorn i Skåne fördelat på kommuner och antalet återfunna, nya resp. ej återfunna lokaler i förhållande till inventeringen av Skånes flora 1989–2005.

Kommun	Återfynd	Nya	Ej åter
Sjöbo	12	4	1
Simrishamn	3	3	0
Tomelilla	1	1	1
Ystad	3	2	1

Tabell 2. Lokaler för skogskorn i Skåne efter 1989.

Kommun	Socken	Lokal	Koordinat RN	År	Antal strån	Kommentar
Sjöbo	Röddinge	Slagarp, 800 m VSV	6161950–1376350	2017	6	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Vitabäck, 1,3 km SO	6162737–1373404	2020	17	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Ängeldal, 800 m S	6162910–1374234	2020	294	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Slagarp, 800 m SV	6161607–1376556	2015	500	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Slagarp, 350 m VSV	6162050–1376750	2017	44	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Slagarp, 700 m VNV	6162274–1376144	2015	150	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Röddinge kyrka, 600 m SSV	6162655–1375354	2020	434	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Röddinge kyrka, 750 m S	6162275–1375364	2016	200	återfynd
Sjöbo	Röddinge	Röddinge kyrka, 750 m SSO	6162450–1375850	2020	623	återfynd
Sjöbo	Sövde	Skäpperöd, 400 m SO	6166750–1369381	2015	200	återfynd
Sjöbo	Sövde	Vitabäck, 700 m NV	6164450–1372050	2015	30	återfynd
Sjöbo	Öved	Planteringshuset, 900 m SSO	6177850–1363250	2015	250	återfynd

Forts. nästa sida.

Forts. tabell 2.

Kommun	Socken	Lokal	Koordinat RN	År	Antal strån	Kommentar
Sjöbo	Blentarp	Kroghus, 50 m O	6163018–1358993	2022	2	ny lokal
Sjöbo	Baldringe	Nyvångsskogen	6162060–1374992	2017	70	ny lokal
Sjöbo	Röddinge	Röddinge kyrka, 800 m SSV	6162490–1375277	2020	648	ny lokal
Sjöbo	Röddinge	Röddinge kyrka, 700 m S	6162525–1375625	2020	48	ny lokal
Sjöbo	Röddinge	Pålstorp, 1,0 km N	6162150–1374450	2015		ej återfunnen
Simrishamn	Vitaby	Kullahus, 200 m N	6174903–1394821	2020	450	återfynd
Simrishamn	S, Mellby	Stenshuvud 1	6170826–1403076	2020	130	återfynd
Simrishamn	S, Mellby	Stenshuvud 3	6171517–1403340	2020	35	återfynd
Simrishamn	Vitaby	Kullahus, 200 m V	6174748–1394660	2020	28	ny lokal
Simrishamn	Vitaby	Kullahus, 50 m NO	6174771–1394899	2020	234	ny lokal
Simrishamn	S, Mellby	Stenshuvud 2	6171279–1403283	2020	77	ny lokal
Tomelilla	Ramsåsa	Ramsingegårdarna, 350 m V	6161050–1377050	2017	60	återfynd
Tomelilla	Ramsåsa	Ramsingegårdarna, 250 m SSV	6160736–1377282	2017	25	ny lokal
Tomelilla	Tranås	Brydestugan, 100 m S	6164950–1385450	2020		ej återfunnen
Ystad	Baldringe	Pålstorp, 600 m SO	6160758–1374996	2016	15	återfynd
Ystad	Baldringe	Pålstorp, 600 m NO	6161352–1374866	2020	2	återfynd
Ystad	Baldringe	Nyvångshuset, 400 m VSV	6161050–1376150	2016	60	återfynd
Ystad	Baldringe	Pålstorp, 900 m OSO	6161030–1375265	2020	11	ny lokal
Ystad	Baldringe	Nyvångshuset, 200 m VSV	6161150–1376350	2019	44	ny lokal
Ystad	Baldringe	Nyvångshuset, 1,0 km VNV	6161450–1375550	2020		ej återfunnen

Fig. 3. I ädellövskogarna i Fyledalen har skogskorn sina huvudförekomster i Skåne. Wikimedia commons. Fyledalen 17 oktober 2008. Foto: Jorchr.